

ACC. N:R M. 15552: 1-3.

Landskap: Skåne Upptecknare: Nils Ekstrand, Malmö
Härad: Torna Berättare: " " "
Socken: Everlövs Berättarens yrke: f. d. poliskonstapel
Uppteckningsår: 1962 Född år 1882 i Kumlatofte, Everlövs sn.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När grammofoonen kom. s. 1-3.

N. No. 177

22/10-62

Efter att ha genomläst denna frågelista och närmare taget i betraktande vad här berörts och efterfrågats är det med beklagande jag konstaterat, att jag ej, i någon nämnvärd grad beträffande detta ärende, kan vara Eder till någon hjälp eller glädje, enär jag endast i ringa mån känner till eller i detalj har minne av de saker och ting som berörs i denna sak. Jag skall emellertid, så gott jag förmår i den mån det är mig möjligt här teckna ned vad jag har minne av i berörda avseende.

- 1- När jag första gången hörde fonograf, kan jag ej lämna något best
bestämt svar på, men jag har ett svagt minne av, att jag någon gång i min tidigaste ungdom vid ett besök å stormarknaden i sjöbo hört på en fonografinspelning. Mot en avgift av 10 öre blev jag tilldelad ett par hörlurar att sätta för öronen, varefter spelverket, bestående av en till synes gummirulle, sattes igång i en roterande rörelse och spelade upp musik eller sång, jag kan ej komma ihåg vilket det var jag fick höra vid tillfället ifråga, men som ej kunde uppfattas utan med ljudförstärkning av hörlurarna.
2. Vilken eller vilka som i min hembygd först spelade gramofon
20 känner jag ej till. Ingen där på erten spelade vare sig fonograf eller gramofon, vad jag vet om, under den tid jag hade

min vistelse därstädes eller till 1902, då jag avflyttade och tog värvning vid Kungl. Skånska dragonregementet i Ystad, och eftersom även mina föräldrar år 1904 avflyttade till Silvåkra, har jag sedan dess ej haft någon nämnvärd kontakt med denna min egentliga hembygd.

3. Utöver vad jag omnämnt under punkt 1. har jag även ett minne från min skoltid, då en person vid ett tillfälle kom till skolan

4. där han gav vissa föreställningar, bland vilka även ingick fonografinspelning mot 25 öre i inträdesavgift. Men eftersom mitt hem var fattigt med flera barn i skolåldern, ansåg min fader, vars arbetsinkomst ej uppgick till mera än 50 öre per dag pluss maten, ej ha råd till att köpa på oss ett par dagsinkomster på ett dylikt nöje, varför jag ej kom i tillfälle till att få vara med att få se eller höra vad som här förevisades, men enligt vad kamraterna från mera burgna hem, vilka varit med och sett tillställningen efteråt talade om hade fonografspelning också förekommit vid tillställningen ifråga.

4. Första gången jag sett en gramofon inträffade långt senare, men den exakta tidpunkten härför kan jag ej uppgiva. Gramofonen hade formen av en fyrkantig trälåda vars själva spelverket varryttat inrymt och förbundet med en stor mässingtratt som ljudförstärkare. Ovanpå lådan placerades den s.k. gramofonskivan, vilken då grame-

fonen sattes igång snurrade runt kring en i skivans mitt genomförd sprint. För åstadkommandet av ljudet hade över skivan placerats en rörlig något böjd stiftarm försedd med ett s.k. gramofonstift, vilket sattes i förbindelse med gramofonskivan, då denna sattes i rörelse följde stiftet de i densamma refflade linjerna och på så sätt frambringa återgivandet av den musik eller sång som inspelats på skivan.

5. Vilka de melodier var som spelades på den fonograf eller gramofon som jag hört för första gången, har jag ej det ringaste minne av för att kunna lämna upplysning om.
6. Hur skivetiketterna såg ut eller vilka skivmärken som åsatts dem, kan jag ej svara på.
7. Ej heller denna fråga kan jag besvara.
8. Några särskilda minnen förknippade med fonograf eller gramofon utöver vad jag här ovan relaterat, har jag ej

Malmö i oktober 1962

Högaktningsfullt

